

Výroční zpráva

Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

za rok 2022

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) byla zřízena usnesením vlády ze dne 22. března 2006 č. 288.

Statut Rady byl schválen usnesením vlády ze dne 22. března 2006 č. 288. Poslední aktualizace Statutu byla provedena usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 264.

Výroční zpráva Rady vlády pro seniory a stárnutí populace za rok 2022

(podle závazné osnovy povinné části výroční zprávy poradního orgánu vlády,
dle usnesení vlády ze dne 20. února 2002 č. 175)

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) ve své činnosti usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v kontextu demografického vývoje. Usiluje o rovnoprávné postavení seniorů ve všech oblastech života, ochranu jejich lidských práv a o rozvoj mezigeneračních vztahů v rodině a ve společnosti - článek 1 Statutu Rady. Její činnosti podrobněji vymezuje článek 2 odst. 2 písm. a) až g) Statutu Rady.

I. Předseda, členky a členové

Dle Statutu Rady, článek 3 odst. 6 se funkční období členů Rady kryje s funkčním obdobím vlády. Během roku 2022 fungovala v ČR vláda Petra Fialy (předsedou vlády byl Petr Fiala jmenován 28. listopadu 2021, členové jeho vlády byli jmenováni 17. prosince 2021). V průběhu roku 2022 byli všichni členové Rady nově jmenováni.

Dle usnesení vlády ze dne 17. června 2019 č. 436, o změně Statutu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace a usnesení ze dne 8. března 2021 č. 264, je předsedkyní či předsedou Rady ministryně či ministr práce a sociálních věcí, a to z titulu své funkce. V roce 2022 byl předsedou Rady Ing. Marian Jurečka.

Místopředsedkyněmi Rady byly v roce 2022 nově jmenované náměstkyně/vrchní ředitelka sekce rodinné politiky a sociálních služeb MPSV Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová a Mgr. Klára Šimáčková Laurenčíková, vládní zmocněnkyně pro lidská práva.

Rada má 29 členů, kterými jsou předsedkyně či předseda Rady, místopředsedkyně Rady a další členové. V Radě jsou zastoupena následující ministerstva: zdravotnictví, financí, vnitra, školství, mládeže a tělovýchovy, pro místní rozvoj, dopravy a životního prostředí. Dále jsou v Radě zastoupeni: místopředseda ČSÚ, zástupci zaměstnanců, zaměstnavatelů, výborů pro sociální politiku Poslanecké sněmovny, výbor zdravotnictví a sociální politiku Senátu, samosprávy, zdravotních pojišťoven, odborné veřejnosti, seniorských organizací a nestátních neziskových organizací. Složení Rady vytváří předpoklad pro spolupráci v oblastech působnosti Rady.

Složení Rady roku 2021 a dále s přesahem do nového volebního období

	členka či člen	pozice v Radě	členství
1	Dipl.-Pol. Jana Maláčová MSc	předsedkyně Rady; ministryně MPSV	18.07.2018
2	Mgr. Zuzana Jentschke Stöcklová	místopředsedkyně Rady, náměstkyně Sekce podpory seniorů MPSV	24.06.2020
3	Prof. JUDr. Helena Válková, CSc.	místopředsedkyně Rady; zmocněnkyně vlády pro lidská práva	30.06.2019
4	prof. MUDr. Martina Vašáková, Ph.D.	náměstkyně Ministerstva zdravotnictví	9. 06. 2021
5	Ing. Marie Bílková	náměstkyně Ministra financí	26.10.2020
6	RNDr. Josef Postránecký	státní tajemník Ministerstva vnitra	26.06.2020
7	PhDr. Jindřich Fryč	státní tajemník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	19.04.2018
8	Mgr. Jana Hanzlíková	náměstkyně pro řízení sekce politiky bydlení a sociálního začleňování	29.06.2020
9	Mgr. Martin Vavřina	státní tajemník Ministerstva dopravy	19.04.2018
10	Mgr. Lucie Sršňová	zástupkyně Ministerstva životního prostředí	22.09.2020
11	Mgr. Miloslava Rutová	zástupkyně Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny PČR	19.04.2018
12	MUDr. Bc. Marek Hilšer, Ph.D.	zástupce Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR	05.02.2019
13	Ing. Jaroslav Sixta, Ph.D.	Český statistický úřad	19.04.2018
14	Mgr. Ivo Slavotínek	Asociace krajů ČR	09.06.2021
15	Mgr. Pavla Štrobachová	Svaz měst a obcí ČR	14. 3. 2019
16	Ing. Jaroslav Ulma	Českomoravská konfederace odborových svazů	19.04.2006
17	JUDr. Vladimír Záruba	Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	05.09.2018
18	Mgr. Tereza Hejlová	Svaz průmyslu a dopravy ČR	16.05.2014
19	MUDr. Helena Sajdlová	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	05.09.2018
20	Ing. Darina Ulmanová, MBA	Svaz zdravotních pojišťoven ČR	09.06.2014
21	JUDr. Vít Samek	odborná veřejnost - ČMKOS	19.04.2004
22	prof. MUDr. Hana Matějovská Kubešová, CSc.	odborná veřejnost - FN Brno	09.06.2014
23	PhDr. Jindřich Kadlec	odborná veřejnost - Česká asociace pečovatelské služby	09. 6 2014
24	Mgr. Jan Lorman	seniorská organizace - Život 90	19.04.2006
25	RSDr. Zdeněk Pernes	seniorská organizace - Rada seniorů ČR	19.04.2006
26	MUDr. Vladimír Dryml	seniorská organizace - Senioři ČR	19.04.2018
27	Bc. Vlastimila Faiferlíková	NNO - TOTEM, z.s.	09.06.2014
28	doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.	Česká alzheimerovská společnost	19.06.2006
29	Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA	NNO - Asociace poskytovatelů sociálních služeb	27.08.2007

Složení Rady roku 2022

	členka či člen	pozice v Radě	členství
1	Ing. Marian Jurečka	předseda Rady; ministr MPSV	01.01.2022
2	Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová	místopředsedkyně Rady, vrchní ředitelka sekce rodinné politiky a sociálních služeb MPSV	03.05.2022
3	Mgr. Klára Šimáčková Laurenčíková	místopředsedkyně Rady; zmocněnkyně vlády pro lidská práva Úřad vlády ČR	26.07.2022
4	Ing. Mgr. Venuše Škampová	ředitelka odboru zdravotní péče, pověřená zast. náměstkyně pro zdravotní péči Ministerstvo zdravotnictví	26.07.2022
5	Ing. Karel Tyll	vrchní ředitel sekce veřejné rozpočty Ministerstva financí	26.07.2022
6	RNDr. Josef Postránecký	státní tajemník v Ministerstvu vnitra	26.06.2020
7	prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc.	vrchní ředitelka sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	26.07.2022
8	Mgr. Leona Gergelová Šteigrová, Ph.D.	vrchní ředitel sekce veřejného investování, výstavby a sociálního začleňování Ministerstva pro místní rozvoj	11.11.2022
9	Mgr. Martin Vavřina	státní tajemník Ministerstva dopravy	26.07.2022
10	Mgr. Lucie Sršňová	zástupkyně Ministerstva životního prostředí	22.09.2020
11	Mgr. Jana Hanzlíková	zástupkyně Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny PČR	26.07.2022
12	Mgr. Monika Šimůnková	zástupce Výboru pro sociální politiku Senátu PČR, <i>nominace proběhla, během roku nepřevzala jmenovací dekret</i>	
13	Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.	zástupce Českého statistického úřadu	26.07.2022
14	Mgr. Ivo Slavotínek	zástupce Asociace krajů ČR	09. 06. 2021
15	Mgr. Jakub Rychtecký	zástupce Svazu měst a obcí ČR	26.07.2022
16	JUDr. Vít Samek	zástupce Českomoravské konfederace odborových svazů	19. 04. 2004
17	Mgr. Petr Hanuš	zástupce Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	26. 07. 2022
18	Mgr. Jiří Putna	zástupce Svazu průmyslu a dopravy ČR	26. 07. 2022
19	MUDr. Helena Sajdlová	zástupce Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR	05. 09. 2018
20	Ing. Darina Ulmanová, MBA	Zástupce Svazu zdravotních pojišťoven ČR	09. 06. 2014
21	Mgr. Jana Klusáková Sedřová Mgr. Iva Kuchyňková	zástupce odborné veřejnosti – Charita České republiky	26.07.2022 11. 11. 2022
22	MUDr. Katarína Bielaková, Ph.D., MBA	zástupce odborné veřejnosti – Fakultní nemocnice Brno	26. 07. 2022
23	PhDr. Jindřich Kadlec	zástupce odborné veřejnosti - Česká asociace pečovatelské služby, z.s.	09. 06. 2014
24	MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc.	zástupce seniorské organizace - Život 90, z.ú.	26. 07. 2022
25	Ing. Lenka Desatová	zástupce seniorské organizace - Rada seniorů České republiky, z.s.s.	26. 07. 2022
26	Jana Ouředníčková	zástupce seniorské organizace - Senioři České republiky, z.s.	26. 07. 2022
27	Bc. Vlastimila Faiferlíková	zástupce nestátní neziskové organizace - TOTEM, z.s.	09. 06. 2014
28	doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.	zástupce nestátní neziskové organizace - Česká alzheimerovská společnost, o.p.s.	19. 06. 2006
29	Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA	zástupce nestátní neziskové organizace - Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky, o.s.	27. 08. 2007

II. Sekretariát Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

Funkci sekretariátu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace (dále jen „Rada“) vykonávalo od roku 2020 Oddělení stárnutí a sociálního začleňování, od 1.7.2022 oddělení s novým názvem Oddělení sociálního bydlení, bezdomovectví a podpory seniorů. Vedoucí sekretariátu Rady byla od roku 2020 Mgr. Jana Řeháková Fučíková. Vedoucí sekretariátu v souladu s pokyny předsedkyně Rady řídí činnost sekretariátu a odpovídá za plnění jeho úkolů. Funkci tajemnice Rady vykonávala v roce 2022 Ing. Emilie Jašová, Ph.D.

Sekretariát na základě Statutu Rady a pokynů předsedkyně a místopředsedkyň Rady zpracovává odborné podklady pro jednání Rady, organizačně zabezpečuje činnost Rady (připravuje zasedání Rady, pořizuje zápisy ze zasedání, zveřejňuje informace o činnosti Rady na internetových stránkách MPSV, zpracovává materiály pro jednání vlády na základě doporučení Rady, připravuje výroční zprávy o činnosti Rady atd.). Dne 13. 9. 2021 byl usnesením č. 786/21 vládou schválen Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021-2025. Sekretariát Rady se v roce 2022 zabýval založením Pracovní skupiny pro seniory a otázky stárnutí. Dne 28. července 2022 Rada na svém 46. zasedání odsouhlasila zřízení Pracovní skupiny pro seniory a otázky stárnutí. Složena je ze zástupců jednotlivých resortů a expertů z řad externích spolupracovníků, dle zkušeností ze zahraničí povede k usnadnění mezioborové koordinace v souladu s aplikací zásady/ metody mainstreamingu do seniorské politiky a politiky stárnutí. Sekretariát se zabýval Akčním plánem Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti, který byl také projednáván na Pracovní skupině pro seniory a otázky stárnutí. Dále se zabýval stanovisky k návrhům koncepčních dokumentů a právních předpisů z hlediska agendy seniorů a přípravy na stárnutí. Sekretariát se v roce 2022 rovněž zabýval agendou rodinné politiky, sociálních služeb, neformální péče, dlouhodobé péče, energokrizí, důchodovou reformou, také dopady epidemie COVID-19 na seniorskou populaci.

III. Přehled činnosti – zasedání Rady

V roce 2022 se Rada sešla třikrát, a to na 46., 47. a 48. zasedání.

Program 46. zasedání Rady (28. července 2022)

1. Administrativní záležitosti
 - Přivítání nových členů a hostů
 - Schválení programu a zápisu z minulého zasedání
 - Schválení výroční zprávy za rok 2021, odsouhlasení Ceny Rady vlády pro rok 2022
2. Aktuality z MPSV
 - Návrh a schválení Pracovní skupina Rady
 - Novela zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách
 - Zákon o dlouhodobé péči
 - Lex Ukrajina
3. Příspěvek externích odborníků
 - Vznik Evropského harmonizovaného čísla pro seniory
 - Analýza současného legislativního prostředí v oblasti dluhové problematiky
4. Diskuse, různé

Program 47. zasedání Rady (13.října 2022)

1. Administrativní záležitosti
 - Schválení programu a zápisu z minulého zasedání
2. Aktuality z MPSV
 - Cena Rady vlády aktuální informace
 - Valorizace důchodů
 - Lékařská posudková služba
 - Novelty zákonů oblasti nepojistných sociálních dávek
 - Lex Ukrajina
 - Novela zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách
 - Akční plán pro deinstitucionalizaci
 - Rodinná politika
3. Prezentace odborníků MPSV:
 - Koncepce rodinné politiky
 - Aktuální novelty zákonů nepojistných sociálních dávek
4. Příspěvek externích odborníků:
 - Informace o současné epidemiologické situaci onemocnění Covid 19 seniorské populace
5. Diskuse, Různé

Program 48. zasedání Rady (9. prosince 2022)

1. Administrativní záležitosti
 - Schválení programu a zápisu z minulého zasedání
2. Předání Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace
3. Aktuality MPSV:
 - Valorizace důchodů 2022
 - Důchodová reforma
 - Novela zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách
 - Informace o oblasti nepojistných sociálních dávek
 - Lex Ukrajina
 - Lékařská posudková služba
 - Rada pro zaměstnanost
 - Energokrise
4. Prezentace odborníků MPSV:
 - Důchodová reforma, valorizace důchodů
 - Dotační titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností
5. Příspěvek externích odborníků:
 - Informace o současné epidemiologické situaci onemocnění Covid 19 seniorské populace.
6. Diskuse, Různé

IV. Výstupy – obsah zasedání Rady, Cena Rady, prezentace činnosti

46. zasedání Rady (28. července 2022)

Zasedání vedl předseda Ing. Marian Jurečka. Představil návrh vzniku nové Pracovní skupiny pro seniory a otázky stárnutí, který navazuje na spolupráci se Standing Working Group on Ageing se sídlem v Ženevě, na řešení meziresortní politiky stárnutí a na Římské ministerské prohlášení 2022 Udržitelný svět pro všechny věkové kategorie: Spojení sil pro solidaritu a rovné příležitosti po celý život, kdy se členské státy zavazují do roku 2027 podpořit systematické zohledňování a začleňování aspektů stárnutí jednotlivců i populace. Pracovní skupina bude východiskem pro vznik kontaktních míst na resortech, bude ustanovena osoba znalá seniorské problematiky daného resortu a současně bude schopna komunikovat s dalšími zainteresovanými. Cílem je propojení na centrální úrovni. Prvním tématem Pracovní skupiny bude Akční plán Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti do roku 2025. Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová informovala o novele zákona o sociálních službách, nejprve je řešena tzv. technická novela s předpokládaným termínem účinnosti od 1.června 2023, druhá novela s předpokládaným datem účinnosti od 1.ledna 2024. Obsahem novely je princip tzv. subsidiarity, doplnění pečujících do cílové skupiny sociálních služeb, regulace počtu klientů na asistenta sociální péče, personální a materiálně technický standard, dále např. dílčí úpravy v působnosti při zajišťování sociálních služeb-sociální práce ve veřejné správě, dílčí úprava vzdělávání sociálního pracovníka. Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová informovala o zákoně o dlouhodobé péči s předpokládanou účinností od 1.ledna 2024. Dále informovala o Lex Ukrajina, přístupu k sociálním službám pro lidi z Ukrajiny, MPSV vypracovalo vzor smlouvy o poskytování sociální služby osobám z Ukrajiny, které mají status dočasné ochrany, vydalo a Národní asistenční centrum pomoci Ukrajině zaslalo leták určený pro pracovníky Krajských asistenčních center pomoci Ukrajině se základními informacemi o druzích sociálních služeb a kategoriích osob, kterým jsou tyto služby poskytovány. MPSV vypracovala a zveřejnilo leták určený osobám z Ukrajiny obsahující informace o druzích sociálních služeb a kategoriích osob, kterým jsou tyto služby určeny. Mimořádný dotační titul MPSV pro rok 2022 na úhradu výdajů souvisejících s poskytnutím či zajištěním pomoci a s poskytnutím, či zajištěním péče pro ukrajinské občany přicházející do ČR v důsledku války s Ruskou federací. Mgr. Klára Grammpová představila iniciativu Elpidy, o.p.s. k vydefinování Evropského harmonizovaného čísla pro seniory. Krizová linka pomoci pro seniory navazuje na zahraniční zkušenosti v dané oblasti, cílovou skupinou jsou nejen senioři, ale i pečující. Harmonizovanou službou se sociální hodnotou se rozumí služba odpovídající společnému popisu, která je jednotlivcům dostupná na bezplatném čísle, má potenciální hodnotu pro návštěvníky z jiných zemí a která odpovídá konkrétní sociální potřebě, zejména přispívá pocitu pohody nebo bezpečí občanů nebo konkrétních skupin občanů nebo pomáhá občanům, kteří se dostali do potíží. Na základě žádosti podané Elpidy o.p.s. 10. srpna 2021 oslovil Český telekomunikační úřad v souladu s postupem Evropskou komisí a požádal o zahájení procesu. Následně bylo finálně zvoleno číslo 116100. Dne 28. září 2021 se uskutečnilo jednání expertní skupiny Communications Committee při Evropské komisí, kde ČTÚ ve spolupráci se zástupkyní Elpidy (Mgr. Kateřina Bohatá) představil návrh na zřízení čísla. Výsledkem bylo usnesení, že harmonizované číslo pro seniory splňuje všechny parametry stanovené směrnicí EU a pro předložení návrhu

Evropské komisi je třeba získat podporu minimálně 14ti členských států EU. Členové Rady vznesli dotazy k potřebnosti linky, Mgr. Grammpová sdělila, že o tom vypovídají statistiky, kdy se za dobu pandemie zvýšil počet volajících, cílová skupina senioři patří mezi nejvíce ohrožené skupiny a z hlediska sebevražd je na druhém místě. Ing. Marian Jurečka tento projekt podpořil pro jeho smysl, omluvil se z dalšího jednání a předal slovo místopředsedkyním. Následně v diskusi bylo členům na dotazy sděleno, že se vždy bude jednat o registrovanou sociální službu a kterýkoliv poskytovatel této služby se může o provozování linky ucházet za splnění zákona o sociálních službách. Stávající čísla linek zůstanou zachovaná. Rada vzala informace na vědomí. V dalším bodě zasedání Mgr. Jiří Kawalec z Asociace občanských poraden představil Analýzu legislativního prostředí v oblasti dluhové problematiky (2022). Cílem a účelem této analýzy je najít případná legislativní doporučení, která by do budoucna mohla pomoci komplexněji řešit problematiku zadlužování obyvatel ČR jako celku. Mgr. Hynek Kalvoda doplnil, že projekt byl podpořen MPSV. Cena Rady vlády pro rok 2022 byla schválena bez finančního zajištění, členové Rady poukazují zejména na morální hodnotu Ceny. *(Zasedání trvalo cca 2 hodiny.)*

47. zasedání Rady (13. října 2022)

Zasedání vedla místopředsedkyně Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová. Uvedla aktuální informace k vyhlášené Ceně Rady, došlým nominacím a hodnotící komisi. Dále uvedla aktuality z MPSV, k valorizaci důchodů a lékařské posudkové službě, novely zákonů z oblasti nepojistných sociálních dávek – změny dávek státní sociální podpory platné od 1.července 2022 týkající se příspěvku na bydlení a rodičovského příplatku, dále digitalizaci dávek i změny účinné od 1.října 2022, zvýšení normativních nákladů na bydlení, také novelu účinnou od 1.ledna 2023, kdy dojde ke zvýšení normativních nákladů na bydlení dle odhadů cen energií. Změny se týkají i dávek pro osoby se zdravotním postižením, zvýšení příspěvku na mobilitu a navrhovanou změnu příspěvku pro zvláštní přístrojové vybavení, dále zvýšení příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací nebo šikmé zvedací plošiny. Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová zmínila informace o jednorázovém příspěvku na dítě, také navrhované změny k valorizaci příspěvku na péči. Zazněly informace o změnách od 1.dubna 2022 a od 1.července 2022, kdy byly mimořádně navýšeny částky životního a existenčního minima. Od nových částek se pak odvíjí dávky vyplácené v rámci pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory. Zazněly informace o připravované novele zákona o sociálních službách, mezi významnou úpravu patří např. zakotvení definice pojmu „pečující osoba“. V návaznosti na to, že se pečující osoby stanou novou cílovou skupinou pro některé sociální služby bude u těchto služeb vymezena i nová základní činnost: nácvik dovedností pro zvládání péče o osoby závislé na jejich pomoci. Pečující osoby tak obdrží podporu formou rad, nácviků i pomoci, a to bez úhrady. Druhá novela má upravovat předvídatelné a stabilní financování, úpravu typologie sociálních služeb a registrace, garantovanou kvalitu a základní kvalitu v oblasti registrace. Nyní pracují pracovní skupiny na dílčích tématech. V květnu 2023 má být dokončeno zpracování zásad, poté dojde k přípravě paragrafového znění. Termín pro předložení do vlády je plánován do 30. listopadu 2023 s nabytím účinnosti 1.července 2024. Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová dále hovořila o Akčním plánu pro deinstitucionalizaci sociálních služeb, o Lex Ukrajina, humanitární dávce a o příspěvku na solidární domácnost. Zazněla

diskuse o nelegálních ubytovacích zařízeních, kdy nejen MPSV odmítlo tuto praxi s vysvětlením, že je třeba dodržovat zákon a nelze akceptovat poskytování služby bez registrace. Mgr. Martina Štěpánková Štýbrová představila Strategii rodinné politiky do roku 2030. Uvedla, že cílem je rozvíjet společenské klima takovým způsobem, aby bylo vůči rodinám všestranně přívětivé a společenské tlaky i bariéry byly minimalizovány. Celý materiál je připravován v souladu s doporučeními Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva životního prostředí a Úřadu vlády, vysvětlila ředitelka Odboru rodinné politiky a ochrany práv dětí na položený dotaz, zda jsou přípravy v souladu s cíli udržitelného rozvoje ČR. Mgr. Kateřina Jirková představila podrobněji novely zákonů nepojistných sociálních dávek. Hovořila o státní sociální podpoře, hmotné nouzi, dávkách pro osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči, jednorázovém příspěvku na dítě, o zvýšení částek životního a existenčního minima, o dávkách Lex Ukrajina. Také hovořila např. o změnách od 1. ledna 2022: rozšíření okruhu právních titulů pro vznik nároku na příspěvek na bydlení (podnájem, věcné břemeno, pro rok 2022 vlastnictví rekreační chatky), o mimořádném navýšení normativních nákladů na bydlení, od 1. října 2022: možnost pro příspěvek na bydlení dokládat čtvrtletní příjmy a náklady na bydlení pouze 2x za rok, o orientační kalkulačce příspěvku na bydlení (www.energetickyprispevek.cz); součástí portálu jsou např. i tipy a triky na snížení energetické spotřeby. Připravované změny: valorizace příspěvku na péči, zvýšení příspěvku na péči v 1. stupni závislosti, zjednodušení správního řízení. V rámci diskuse zaznělo, že problémem je aktualizace dat, těžko se nastavují dávky a nejen dávky, když nemáme dostupná data. Často se mluví o zneužívání dávek, ale dle Ministerstva vnitra je tento fenomén v poklesu, uvedl člen Rady. Vystávají problémy okolo osob z Ukrajiny, senioři vidí, že jim uprchlíci z Ukrajiny ubírají z dávek, počáteční nadšení se začíná měnit na nespokojenost, zaznělo od členky Rady. Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová sdělila, že uprchlíků je tu méně, že se vracejí domů. Vláda projednává kapacity, tato jednání probíhají i v rámci EU. Vláda bere situaci vážně a opakovaně vyhodnocuje situaci a nastavuje podmínky, do jaké míry jsme schopni pomáhat. Dále od člena Rady zaznělo, že vnímá problém s příspěvkem na péči v 1. stupni, kdy je aktuálně pouze 880 Kč, jelikož došlo v roce 2009 ke snížení z 2000 Kč na 880 Kč bez odborné analýzy. Mgr. Kateřina Jirková sdělila, že částka 880 Kč byla zavedena v rámci snížení nákladů a také se často hovořilo o zneužívání dávky. Nyní bude návrh na zvýšení příspěvku na 2000 Kč konzultován ještě v rámci resortu. K problematice dávek pro ukrajinské uprchlíky sdělila, je potřeba si uvědomit, že ve struktuře je 44 % žen a 36 % dětí, že evidujeme 442 000 dočasných ochran, 134 000 využívá humanitární dávku. Mgr. Šimáčková Laurenčíková doplnila, že je potřeba si také uvědomit, že 300 000 osob tuto humanitární dávku nepobírá. Z technických důvodů na straně ÚZIS bylo vystoupení k Informacím o současné epidemiologické situaci onemocnění Covid 19 seniorské populace přesunuto na příští jednání. *(Zasedání trvalo cca 2 hodiny.)*

48. zasedání Rady (9. prosince 2022)

Zasedání zahájila místopředsedkyně Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová. Uvedla aktuální informace z MPSV, připravovanou první novelu zákona o sociálních službách s účinností od 1. července 2023, nejzákladnější je automatická valorizace jak příspěvku na péči, tak plateb za výkony péče. Definujeme novou cílovou skupinu, která může využívat sociální služby, a to jsou pečující. Personální a materiálně technický standard, výrazně ovlivní poskytování služeb pro seniory

především v pobytové službě, toto nebude přímo upraveno v zákoně, bude to definováno následně ve vyhlášce, nicméně když to předkládáme vládě a potom následně do parlamentu, tak už musíme mít vydefinované. Ministerstvo trvá na tom, abychom zavedli personální standard, protože máme za to, že je potřeba sjednotit přístup k registracím jednotlivých typů sociálních služeb. V současné době existuje nepsaných až skoro 30 standardů přes jednotlivé kraje, takže ambici vydefinovat personální standard máme, ale je možné, že přistoupíme k nějakému zavedení tohoto standardu. Plánujeme, že personální standard zavedeme jenom do některých typů sociálních služeb, např. pobytové sociální služby. Druhá novela zákona o sociálních službách, tzv. velká novela se primárně bude týkat financování sociálních služeb, ale jsou tam ještě další důležitá témata, která chceme v rámci této novely řešit, a to je kvalita sociálních služeb a s tím související inspekce sociálních služeb, typologie sociálních služeb a oblast pracovníků v sociální oblasti. Ve věci pracovníků v sociální oblasti, v tento okamžik ještě není rozhodnuto, jestli půjdeme cestou novely zákona o sociálních službách, nebo vytvořením samostatného tzv. profesního zákona o sociálních pracovnících a dalších pracovnících v sociální oblasti. Tuto oblast pracovníků chceme systémově pojmout během příštího roku. Dále byl zmíněn zákon o dlouhodobé péči, na kterém intenzivně spolupracujeme s ministerstvem zdravotnictví a se zdravotními pojišťovnami a po novém roce budeme spolupracovat se všemi partnery, kteří jsou relevantní na tom, abychom tento změnový zákon dodefinovali. Bude měnit tři zákony, a to: zákon o sociálních službách, zákon o zdravotních službách a zákon o zdravotním pojištění. Zmíněna byla novelizace úhradové vyhlášky, služby budou mít možnost si účtovat více, nová vyhláška poskytovatelům vykompenzuje mimo jiné rostoucí náklady, se kterými se v poslední době potýkají. Vyhláška promítá růst nákladů do maximálních denních částek úhrad za stravu a ubytování, do zvýšení maximální hodinové úhrady za poskytnutou péči a do zvýšení sazby za dílčí činnosti v rámci pečovatelské služby. Z oblasti nepojistných sociálních dávek byla zmíněna novela dávek pro osoby se zdravotním postižením, novelizován je příspěvek na mobilitu a na zvláštní pomůcku. Vyšší je od ledna 2023 životní a existenční minimum. Zazněly informace k Ukrajinským uprchlíkům v České republice. Proběhla dvě kola dotací ze státního rozpočtu pro poskytovatele sociálních služeb, kteří vykonávají činnost ve prospěch ukrajinsky uprchlíků, jedna byla ve výši 240 milionů Kč a druhá byla ve výši 103 milionů Kč, máme poptávku samozřejmě na další výzvy, proto proběhla ještě výzva z evropských fondů, alokace je 200 milionů Kč a teď vyhodnocujeme, zda je dostatečná. Lékařská posudková služba – předpokládané datum novely od 1. 1. 2023 - měla by pomoci ve zefektivnění činnosti lékařské posudkové služby, a to mimo jiné zavedením nové pozice odborných nelékařských zdravotnických pracovníků (ONZP) do oblasti posuzování zdravotního stavu na okresních správách sociálního zabezpečení. Tito pracovníci se budou v rozsahu své kvalifikace podílet na posudkové činnosti, čím se vytvoří účelná dělba práce mezi ONZP a posudkovými lékaři a posuzování zdravotního stavu se zrychlí. V roce 2023 předpokládáme další úpravy v oblasti lékařské posudkové služby.

Na Radě se uskutečnilo slavnostní předání Ceny Rady pro seniory a stárnutí populace pro rok 2022. Předání ocenění proběhlo za účasti předsedy Rady. V kategorii jednotlivců profesionál se vítězem stala: Ing. Hana Čepová, spoluzakladatelka organizace Právě teď!. Organizace poskytuje cvičení paměti, zásady kybernetické bezpečnosti, velkou část aktivit začali realizovat po vypuknutí války na Ukrajině, kdy organizace Právě teď! nabídla své služby i seniorům

z Ukrajiny. V kategorii jednotlivců neprofesionál se vítězem stala paní Vilemína Svobodová. Pořádá vzdělávací odpoledne, ale také ozdravné pobyty, výlety, zájezdy se seniory a v rámci utváření mezigeneračních vztahů chodí často do místní mateřské školy. Za tři měsíce oslaví organizace 20. výročí od založení klubu, 20 let klub sama vede. V pořadí třetím vítězem se stal projekt „Náhradní prarodiče náhradní vnoučata“. Cenu převzala Ing. Lucie Peštová, předsedkyně spolku „Spoj dva světy“. Cílem projektu je zejména v Českých Budějovicích, kde projekt sídlí, realizovat možnosti setkávání samostatně žijících seniorů a dětí. Projekt je zaměřen na seniory, kteří žijí v osamocení a nemají vlastní rodiny. Zvláštní cenu pana ministra získala paní Alena Ostrovská, zakladatelka služby pro seniory v České republice, která vznikla v roce 1997 v Hradci Králové. Je iniciátorkou tradičních aktivit pro zdravé a aktivní stáří, její životní motto je: „Těžko se člověk zbavuje toho, co děláte celý život. Najednou nejde, to už je to trošku taková nemoc z povolání.“ Všechny aktivity vedla v duchu hesla „senioři nejsou pro společnost přítěží ale příležitostí“.

Zasedání Rady dále vedl Ing. Marian Jurečka, hovořil o dopadech zvyšování energií - problémem se zabývali i na evropské úrovni, snažili se hledat různá opatření s co největším efektem a zacílením. Na Radě pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele byla místopředsedkyně komise a dávala příklady zemí, které za poslední měsíce situaci nemají nastavenou dobře nebo od opatření dneska couvají. Některá opatření se ukázala prokazatelně správná. Některé návrhy na opatření bohužel pomohla roztáčet kola inflace ještě více, jsou silná očekávání veřejnosti a slyšíme různé příběhy o snižování DPH a tak dále. Ještě se uskuteční jednání, jak Rady evropské, tak Rady energo, kde se budou řešit věci, které sice nesouvisí úplně primárně většinou s problematikou seniorů. Je to otázka vlastně podpor velkých firem, energetiky, ale ono to souvisí se zaměstnaností, hledáme maximum možných opatření, udržet nízkou nezaměstnanost. Zasedání Rady dále vedla místopředsedkyně Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová, Zkrotíme energie v domácnosti – praktický manuál pro pracovníky Úřadů práce a sociální pracovníky-obdržel dnes každý člen Rady či jeho zástupce a bude rozeslán i e-mailem. Cílem je zvýšit energetickou gramotnost. Smyslem a cílem je, aby pracovníci v přímé péči měli alespoň základní informace při poradenství. Předcházení nekalým praktikám, ochrana seniorů, musí být v dané chvíli prioritou. Tento materiál byl cestou krajských úřadů rozeslán do všech jim podřízených správních obvodů. V závěru materiálu je pozvánka/link na školení v dané oblasti. Celkově školení trvá 90 minut. Máme zájem vyškolit tisíce pracovníků. Dále zazněly informace o valorizaci důchodů a o důchodové reformě, které přednesl Ing. Tomáš Machanec, MBA – ředitel odboru sociálního pojištění: První valorizace důchodů – leden 2022 (řádný termín) - navýšení základní výměry o 350 korun a také k navýšení procentní výměry o 1,3 % a 300 Kč k tomu. Druhá valorizace důchodů – červen 2022 (mimořádný termín) - kvůli vysoké inflaci došlo k navýšení procentní výměry o 8,2 % (tj. o růst cen), navýšení základní výměry neproběhlo. Třetí valorizace důchodů – září 2022 (mimořádný termín) - kvůli vysoké inflaci došlo k navýšení procentní výměry o 5,2 % (tj. o růst cen), navýšení základní výměry neproběhlo. Přípravy významnějších změn důchodového systému (důchodové reformy) probíhají v pracovní ose: Poradní tým ministra → Koaliční a politická jednání → Legislativní příprava MPSV. Aktuálně jsme dominantně v první fázi procesu – jednání Poradního týmu ministra probíhají na měsíční bázi. Poslední 3 jednání (2. 9., 6. 10. a 3. 11.) byla věnována krátkodobé a dlouhodobé finanční udržitelnosti systému. Problémy udržitelnosti v krátkém termínu plynou zejména z energetické krize a související vysoké inflace, která

prostřednictvím valorizace důchodů velmi rychle zvyšuje objem prostředků nutných k výplatě důchodů. Dlouhodobě je problémem důchodového systému zejména stárnutí populace a zhoršení poměru mezi plátcí do systému a příjemci dávek. Aktuální jednání Poradního týmu proběhlo 8. prosince 2022 diskutována byla výhodnost předčasných důchodů a možnosti změn v tomto segmentu a priority důchodové reformy. V návaznosti probíhají a budou probíhat jednání na koaličním půdorysu, kde jsou diskutovány dílčí náměty, k nimž již proběhla diskuse na Poradním týmu nebo, které jsou předloženy dalšími subjekty (např. ministr financí). Dotaz členů Rady k souběhu platu a důchodů, bez odvádění pojištění zaměstnancem. Toto je řešeno s účinností zákona od 1. února 2023, kdy platí pro osoby 55+, při zkráceném úvazku na 30 hod./týdně, snížení pojistného pro zaměstnavatele o 5 % na 19,8 %. další dotaz zazněl na Výchovné u vdovců, kdy musí otec při kariérním výkyvu toto prokázat. Dřívější odchod do důchodu, např. záchranářů, event. podnikových hasičů, budou muset firmy odvádět vyšší odvody. K důchodové reformě zazněla připomínka člena Rady, tato má za cíl zajistit vyšší důchody a udržitelnost důchodového systému, to je to, čemu se ČR zavázala v rámci EU. Slevy na pojistném a zkrácené úvazky vedou k zhoršení bilance. Jsou pochybnosti o tom, co se tady na ministerstvu děje, jaká to má být reforma a co je cílem, aby důchodci měli vyšší důchody, pokud je to možné, aby byli dlouhodobě finančně udržitelné? Člen Rady uvedl, že jsme se zavázali, ale teď jdeme přesně opakem, slevy na pojistném na zkrácené úvazky, to znamená že zhoršujete bilanci důchodového účtu, a to dlouhodobě, to je jasný krok zpátky, navíc vnáší se to do trhu práce, likvidujete tím část příjmů důchodového systému. Dále člen Rady uvedl, že ministerstvo má sledovat prvořadě sociální cíl, přitom ho pomíjíte, posilujete příjmovou situaci v době aktivní práce a zhoršujete situaci v době požívání důchodů bez jakékoliv práce. Pan ministr hodlá zlikvidovat vazbu minimální mzdy na zaručenou mzdu, zastaví se tak mzdový vývoj v zemi. Budeme dál zemí velmi levné práce. Je třeba se soustředit na problémy, které důchodový systém má, což je hlavně disproporce v daňové zátěži práce závislé a daňové práce OSVČ (tam jsou ty chybějící peníze, které tenhle stát potřebuje na to, aby mohl důchody financovat). Dále od členů Rady zaznělo, že ze statistického pohledu v zákoně o důchodovém pojištění nás trápí způsob valorizace nikoliv důchodů, ale vyměřovacího základu, protože tam je odkaz na vymezení statistiky, které vzniklo pro historických důvodů v roce 1995 a zákon tam odkazuje, že se musí neustále využívat tato základna pro indexaci, je to technicistní věc, ale upozorňuje na to, že je důležitá, protože tím jak se nám za spousty let vyvinul trh práce, tak realita je taková, že vymezení, které musí vycházet z historicky zastaralých vymezení, tak některé profese nejsou již zastoupeny pro indexaci, a tak to vede k tomu, že toto není úplně reprezentativní pro současnou dobu. Místopředsdkyně Rady uvedla, že považuje toto téma za velmi zásadní, tématu se můžeme věnovat i celé zasedání např. další Rady. Zaznělo ale také, že o zvýšení ve chvíli, kdy důchodce skutečně pracuje a bere k tomu starobní důchod, musí aktivně žádat každý rok. Naprostá většina, 90% lidí o tom vůbec neví. Dále členové apelovali na další včasné projednání důchodové reformy na Radě, kdy bylo ředitelem odboru důchodového pojištění sděleno, že není ještě rozhodnuto, které záměry prohlášení vlády by měly být obsahem novely příští rok a myslím si, že to nebude do konce tohoto roku. Možná začátkem druhého čtvrtletí, by mohlo být zadání stanoveno a pak si myslím, že by byl vhodný prostor na diskusi, protože teprve pak je na řadě legislativní zpracování. Máme v plánu v září 2023 předložit novelu do vlády. Odborníci z akademické sféry se dle sdělení shodli na tom, že pro seniory bude daleko přínosnější, když jim peníze zůstanou teď a oni si je odloží na další

spotřebu. Mgr. Klára Holanová přednesla informace k dotačnímu titulu: Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností, každá organizace bude moci podat pouze jeden projekt a zastřešující organizace může podat projekty. Alokace k rozdělení opět 18 mil. Kč. Příjem žádostí od 7. prosince 2022 do 9. ledna 2023. Cílem MPSV je do budoucna dotační řízení zjednodušit a sjednotit. Informace o současné epidemiologické situaci onemocnění Covid 19 zazněly od RNDr. Jana Mužíka a RNDr. Jiřího Jarkovského, zástupců ÚZIS. Od členů Rady zazněly dotazy na doporučení čtvrté dávky očkování. Dle zástupce Ministerstva zdravotnictví platí doporučení pro lidi, kteří pracují s lidmi staršími 60 či 65 let, aby očkování doporučovali v souladu s kampaní. (*Zasedání trvalo cca 2 hodiny.*)

Plné verze zápisů ze zasedání vč. příloh je k dispozici zde: <https://www.mpsv.cz/web/cz/zapisy-ze-zasedani-rady>.

Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

V rámci svých aktivit oceňuje Rada pravidelně osobnosti, organizace a dalším subjekty za významný přínos ke zvýšení kvality života seniorů a k řešení problematiky stárnutí a stáří.

V roce 2022 se konal již osmý ročník soutěže. Slavnostní předání ocenění proběhlo na 48. zasedání Rady dne 9. prosince 2022. Cena byla udělena ve čtyřech kategoriích. Pro tři z nich nominují zajímavé osobnosti členové Rady vlády. Vybraní členové spolu s externí spolupracovnicí Rady vedoucí oddělení strategických činností MPSV pak tvoří hodnotící porotu, která došlé nominace vyhodnocuje. Čtvrtou kategorií tvoří Zvláštní cena předsedy Rady, tj. pana ministra, který oceňuje zajímavou osobnost dle vlastního uvážení.

Prezentace a dokumenty na webových stránkách

Informace o Radě a o její činnosti jsou průběžně zveřejňovány a aktualizovány na internetových stránkách MPSV: <https://www.mpsv.cz/rada-vlady-pro-seniory-a-starnuti-populace>. Stránky Rady zahrnují informace o členkách a členech Rady, dokumenty týkající se činnosti Rady (Statut, Jednací řád, zápisy ze zasedání, Výroční zprávy atd.), koncepční a další dokumenty a informace z oblasti v působnosti Rady.

V. Rozdělení dotací

Netýká se Rady vlády pro seniory a stárnutí populace.

VI. Zahraničí

Rada není členem žádné mezinárodní instituce. Její sekretariát spolupracuje s mezinárodními organizacemi (účast na jednání Otevřené pracovní skupiny pro stárnutí OSN, reportování o plnění Madridského plánu), připravuje stanoviska k problematice stárnutí populace pro mezinárodní organizace (OSN, EU, Rada Evropy, OECD a další). Její sekretariát

spolupracuje se zahraničními partnery zejména v rámci pořádání konferencí či přípravy stanovisek k problematice stárnutí populace.

VII. Výdaje v Kč za sledovaný rok

Náklady na činnost Rady včetně jejího sekretariátu jsou hrazeny z rozpočtu MPSV. Funkci sekretariátu Rady vykonává Oddělení stárnutí a sociálního začleňování, rovněž v rámci své další činnosti. V rámci běžných provozních výdajů ministerstva jsou hrazeny náklady na občerstvení a administrativní činnost (telefon, tisk materiálů apod.), a to bez účetního rozlišení, zda jde o činnost ve prospěch Rady, nebo MPSV. Jednání Rady se konají v prostorách MPSV. Členové Rady nemají nárok na odměnu za výkon funkce, jedná se o veřejnou funkci.

VIII. Plán činnosti a rozpočet

V roce 2023 bude Rada pokračovat v projednávání aktuálních problémů z oblasti stárnutí, informovat své členy tak, aby mohli tematiku seniorů a přípravu společnosti na stárnutí populace reflektovat ve své práci, a dávat podněty vládě či dalším institucím. Rada se sejde minimálně třikrát. Na podzim proběhne opět předání Ceny Rady.

Běžné náklady na činnost Rady jsou a dále budou hrazeny z běžného rozpočtu MPSV.

Výroční zpráva za rok 2022 byla projednána a schválena na 49. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace konaném 26.4.2023.